

Informacja

z dnia 14 grudnia 2016 r.

o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału w referendum wojewódzkim w przedmiocie budowy w województwie podlaskim regionalnego portu lotniczego zarządzanego na dzień 15 stycznia 2017 r.

Osoby niepełnosprawne biorą udział w referendum wojewódzkim na takich samych zasadach jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendum, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendum

Osoba niepełnosprawna wpisana do rejestru wyborców w gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o: właściwym dla siebie obwodzie głosowania, lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej, warunkach dopisania osoby niepełnosprawnej do spisu osób uprawnionych do głosowania w obwodzie, w którym znajduje się lokal przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, terminie referendum oraz godzinach głosowania, przedmiocie referendum oraz pytaniu umieszczonym na karcie do głosowania, a także warunkach oraz formach głosowania.

Informacje te są przekazywane osobie niepełnosprawnej, przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na jej wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, o którym mowa, osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

Informacje, o których mowa wyżej, są także dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

II. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), w tym także osoby posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 poz. 1440, z późn. zm.);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;

- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez osobę niepełnosprawną Prezydentowi, Burmistrzowi, Wójtowi **najpóźniej do dnia 25 grudnia 2016 r.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL osoby niepełnosprawnej, oświadczenie o wpisaniu do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie referendum; którego dotyczy zgłoszenie, a także wskazanie adresu stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet referendalny.

Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności. Jeżeli zgłoszenia dokonano ustnie, osoba niepełnosprawna musi odrębnie przekazać orzeczenie urzędowi gminy.

W zgłoszeniu osoba niepełnosprawna może zażądać przestania mu wraz z pakietem referendalnym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Osoba niepełnosprawna zostanie skreślona ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania i ujęta w spisie osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji do spraw referendum, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego na terenie danej gminy.

Osoba niepełnosprawna, nie później niż 7 dni przed dniem referendum, otrzyma z urzędu gminy pakiet referendalny, który zostanie doręczony wyłącznie do rąk własnych osoby niepełnosprawnej, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba niepełnosprawna nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności osoby niepełnosprawnej pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 3 dni od dnia pierwszego doręczenia.

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie niepełnosprawnej wchodzi: koperta zwrotna, karta do głosowania, koperta na kartę do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a — jeżeli osoba niepełnosprawna zażądała jej przestania.

Na karcie do głosowania osoba niepełnosprawna oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Należy pamiętać, że znakami „x” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

Po oddaniu głosu kartę do głosowania należy umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na kartę do głosowania spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.**

Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji do spraw referendum, wskazanej w gminie do wykonywania czynności związanych z głosowaniem korespondencyjnym.

Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu. **Przed włożeniem oświadczenia do koperty należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.**

Kopertę zwrotną należy zakleić i nadać na adres obwodowej komisji do spraw referendum. **Nadanie polega na przekazaniu koperty zwrotnej przedstawicielowi Poczty Polskiej, w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej głosującej korespondencyjnie.** Przedstawiciel Poczty Polskiej wyda osobie niepełnosprawnej dowód nadania. **Nadanie koperty zwrotnej może nastąpić nie później niż ostatniego roboczego dnia przed dniem referendum.**

Osoba niepełnosprawna może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjnie nie mogą osoby niepełnosprawne, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania.

III. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w części II informacji dotyczącej głosowania korespondencyjnego oraz osoby niepełnosprawne, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Wniosek należy złożyć najpóźniej w 9 dniu przed dniem referendum.

Do wniosku należy dołączyć:

1. pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa
2. kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, jeżeli osoba niepełnosprawna udzielająca pełnomocnictwa w dniu referendum nie będzie miał ukończonych 75 lat;

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany z zasady w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej lub w innym miejscu na obszarze danej gminy wskazanym we wniosku o jego sporządzenie.

Osoba uprawniona ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem referendum stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji do spraw referendum w dniu głosowania.

Osoba, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu, jeżeli wcześniej nie oddał głosu pełnomocnik. Głosowanie osobiste powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

IV. Głosowanie w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna może głosować w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych po złożeniu stosownego wniosku o dopisanie do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla tego lokalu.

W takim przypadku osoba niepełnosprawna zostanie skreślona ze spisu osób uprawnionych do udziału w referendum właściwym dla miejsca swego stałego zamieszkania.

Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem referendum.

Informacja o lokalach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podana do wiadomości publicznej, najpóźniej w 30 dniu przed dniem referendum, w obwieszczeniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o numerach i granicach obwodów głosowania.

V. Głosowanie w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

Osoba niepełnosprawna (z dysfunkcją narządu wzroku posługująca się alfabetem Braille'a) może głosować w lokalu przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a. W dniu referendum obwodowa komisja do spraw referendum wraz z kartami do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładki na te karty. Po oddaniu głosu osoba niepełnosprawna obowiązana jest zwrócić komisji nakładki.

VI. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu

Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, może pomagać w lokalu inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby.

Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania.

Natomiast członkowie obwodowej komisji do spraw referendum obowiązani są, na prośbę osoby niepełnosprawnej, do przekazania jej ustnie treści obwieszczeń referendalnych, w tym między innymi informacji o warunkach ważności głosu.

Terminy czynności

Dotyczące udziału osób niepełnosprawnych w referendum wojewódzkim w przedmiocie budowy w województwie podlaskim regionalnego portu lotniczego zarządzanego na dzień 15 stycznia 2017 r.

1. **do 27 grudnia 2016 r.** – zgłaszanie Prezydentowi, Burmistrzowi, Wójtowi przez osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum zamiaru głosowania korespondencyjnego, w tym przy pomocy nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a,
2. **do 9 stycznia 2017 r.** – składanie wniosków Prezydentowi, Burmistrzowi, Wójtowi o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania,
3. **do 10 stycznia 2017 r.** – składanie przez osoby uprawnione do udziału w referendum wniosków o dopisanie do spisu w wybranym przez siebie obwodzie do głosowania.